

บทนำ

1. ความเป็นมาของปัญหา

ในการทำธุรกรรมระหว่างประเทศ มักจะมีเงินตราเข้ามาเกี่ยวข้องกับด้วยเสมอ โดยเฉพาะในการชำระเงินระหว่างประเทศ และเมื่อแต่ละประเทศใช้เงินต่างสกุลกัน และค่าของเงินสกุลต่าง ๆ ก็มีค่าไม่เท่ากัน เงินสกุลของประเทศหนึ่ง อาจจะเป็นที่ยอมรับหรือไม่ยอมรับในอีกประเทศหนึ่ง ทำให้ต้องมีการกำหนดค่าของเงินสกุลต่าง ๆ ขึ้น เพื่อใช้ในการแลกเปลี่ยนระหว่างกัน ซึ่งในการแลกเปลี่ยนเงินสกุลต่าง ๆ นั้น ก่อให้เกิด ตลาดแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (Foreign Exchange Market)

การกำหนดค่าของเงินดังกล่าว ได้มีความเกี่ยวข้องกับดุลการชำระเงินของประเทศ โดยเฉพาะการขาดดุลการชำระเงิน จะมีผลทำให้ค่าของเงินของประเทศนั้นลดลง ประเทศต่าง ๆ จึงมักจะใช้มาตรการทางด้านการปรับดุลการชำระเงิน การรักษาเสถียรภาพของค่าเงิน และการควบคุมแลกเปลี่ยนเงิน เข้ามาแก้ปัญหาดุลการชำระเงิน

อย่างไรก็ตาม แม้ประเทศต่าง ๆ จะได้เข้ามาควบคุมดูแลการกำหนดค่าของเงินแล้วก็ตาม ปัญหาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงค่าของเงินก็ยังคงเกิดขึ้น ทำให้ส่งผลกระทบต่อการค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการค้าที่เป็นเงินตราต่างประเทศ และไม่ว่าการค้าระหว่างประเทศดังกล่าวจะได้เกิดขึ้นก่อนหรือหลังจากที่ศาลมีคำพิพากษา แม้คู่สัญญาจะได้พยายามอย่างเต็มที่ที่จะกำหนดหรือตกลงให้มีการคุ้มครองความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงค่าของเงินตราต่างประเทศไว้ อย่างชัดเจนก็ตาม คู่สัญญาที่อาจไม่ได้รับความคุ้มครองจากความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงค่าของเงิน ดังนั้น เมื่อมีความเสียหายอันเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงค่าของเงินแล้ว คู่สัญญาจะได้รับความคุ้มครองอย่างไร และความเสียหายที่เกิดขึ้นคู่สัญญาจะได้รับการชดเชยเยียวยาหรือไม่ จึงสมควรที่จะได้รับการศึกษาและวิจัยโดยละเอียด

2. วัตถุประสงค์ และขอบเขตของการวิจัย

เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงค่าของเงินตราต่างประเทศ ไม่ว่าจะในทางเพิ่มขึ้นหรือลดลงย่อมมีผลกระทบต่อการค้าระหว่างประเทศไม่มากนักน้อย แม้จะได้มีการแก้ไขปัญหาด้วยการ

กำหนดเงื่อนไขในการคุ้มครองคู่สัญญา มิให้เกิดความเสียหายอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงค่าของเงินตราต่างประเทศดังกล่าวแล้วก็ตาม ก็ไม่ได้หมายความว่าปัญหาดังกล่าวจะหมดไปอย่างสิ้นเชิง

วิทยานิพนธ์นี้ จึงมุ่งประสงค์และมีขอบเขตในการวิจัยและศึกษาวิวัฒนาการ แนวความคิดของการกำหนดค่าของเงิน ภายใต้ข้อตกลงกองทุนการเงินระหว่างประเทศ และการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินในประเทศไทย โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวความคิดทางกฎหมายตามคำพิพากษาของศาลในต่างประเทศ

สำหรับในส่วนที่เกี่ยวกับปัญหากฎหมายนั้น มุ่งประสงค์และมีขอบเขตที่จะวิจัยและศึกษาถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินต่อการชำระหนี้เงินตราต่างประเทศ ทั้งก่อนและหลังจากที่มีการพิพากษาตามข้อเรียกร้องที่เป็นเงินตราต่างประเทศว่าผลที่เกิดขึ้นจากการไม่ปฏิบัติตามชำระหนี้ ทำให้คู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินแล้ว คู่สัญญาฝ่ายนั้นจะได้รับความคุ้มครองและชดใช้กันอย่างไร และแม้ความเสียหายดังกล่าวจะได้เกิดขึ้นภายหลังจากที่ศาลได้พิพากษาตามข้อเรียกร้องที่เป็นเงินตราต่างประเทศแล้ว โจทก์หรือจำเลยตามคำพิพากษาจะยังได้รับความคุ้มครองและชดใช้ความเสียหายที่เกิดขึ้นหรือไม่ อย่างไร โดยจะวิจัยศึกษาเปรียบเทียบแนวความคิดตามกฎหมายของประเทศต่าง ๆ เพื่ออธิบายและตีความข้อจำกัดทางกฎหมายรวมทั้งศึกษาและวิจัยปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติ พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายในโอกาสต่อไป

3. สมมติฐานของการวิจัย

แม้บทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 196 จะได้กำหนดอัตราแลกเปลี่ยนเงินของการชำระหนี้เงินตราต่างประเทศแล้วก็ตาม คู่สัญญาก็อาจจะไม่ได้รับความเป็นธรรม และเกิดความเสียหายอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงิน

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้เขียนจะดำเนินการวิจัยเอกสาร จากข้อมูล หนังสือตำรา วารสาร บทความ สิ่งพิมพ์ และเอกสารต่าง ๆ ทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ

5. ทฤษฎีและแนวความคิดที่นำมาใช้ในการวิจัย

ทฤษฎีและแนวความคิดทางเศรษฐศาสตร์ที่นำมาใช้ ได้แก่ แนวความคิดเกี่ยวกับการปรับดุลการชำระเงิน การรักษาเสถียรภาพของค่าเงิน และการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน ซึ่งรวมถึงแนวความคิดเกี่ยวกับการกำหนดค่าของเงิน โดยแนวความคิดดังกล่าวจะแสดงให้เห็นถึงการกำหนดค่าของเงิน และการควบคุมมิให้มีการเปลี่ยนแปลงค่าของเงิน

สำหรับทฤษฎีและแนวความคิดทางนิติศาสตร์ เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงค่าของเงินที่นำมาใช้ในการวิจัยศึกษา คือหลักเกณฑ์การกำหนดค่าของเงิน และการควบคุมแลกเปลี่ยนเงินภายใต้ข้อตกลงกองทุนการเงินระหว่างประเทศ และตามกฎหมายไทย โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวความคิดทางกฎหมายจากคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ รวมถึงการศึกษาค้นคว้าปัญหาที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการชำระหนี้เงินตราต่างประเทศทั้งก่อนและหลังศาลพิพากษา โดยจะศึกษาจากข้อกำหนดที่ปรากฏอยู่ในสัญญา แนวทางการใช้บังคับข้อกำหนดดังกล่าว ตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงค่าของเงินต่อหนี้เงินตราต่างประเทศ

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

6.1. ทำให้ทราบแนวความคิดทางกฎหมาย และทางเศรษฐศาสตร์เกี่ยวกับการกำหนดค่าของเงิน การควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน ตามข้อตกลงว่าด้วยกองทุนการเงินระหว่างประเทศ และประเทศไทย ตลอดจนผลทางกฎหมายที่เกิดขึ้นจากการชำระหนี้เงินตราต่างประเทศ

6.2. ก่อให้เกิดการเปรียบเทียบความแตกต่างและข้อบกพร่องของกฎหมาย เป็นประโยชน์แก่การปรับปรุงกฎหมายให้เหมาะสมกับปัญหาที่เกิดขึ้นในสภาวะปัจจุบัน

6.3. เป็นแนวทางในการพิจารณาใช้และตีความกฎหมายของศาลไทยให้ได้รับความเป็นธรรมมากขึ้น